

Pochwała Jubileuszu. O świętowaniu dwudziestopięciolecia Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia w Uniwersytecie Rzeszowskim

Grzegorz Trościński
Uniwersytet Rzeszowski

**Praise of the Jubilee. About celebrating the 25th anniversary of the
Department of Old Polish Literature and the Literature of Polish
Enlightenment at the University of Rzeszow**

Abstract: The subject of the report is the jubilee of the 25th anniversary of the Department of Old Polish Literature and the Literature of Polish Enlightenment at the University of Rzeszow. The celebration took place on 14th December 2016. It gathered the authorities of the Rzeszow University, the Institute of Polish Philology, the employees of the Department and numerous guests from other scientific units of the Faculty. During the meeting occasional publication entitled *Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty (Old-Polish and Enlightenment topics and pretexts)*. It is filled with the present employees' of the Department works and the jubilee presentation of its output and the output of people constituting the Department in the past and at present. An occasional lecture was delivered by Professor Jerzy Jarzębski.

Key words: the Department of Old Polish Literature and the Literature of Polish Enlightenment, old-Polish literature, Enlightenment, 25th anniversary

Słowa kluczowe: Zakład Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia, literatura staropolska, oświecenie, jubileusz dwudziestopięciolecia

Jakże zacnym i potrzebnym, powinnym wobec społeczności akademickiej i ze wszech miar pożytecznym ze względu na wagę dokonań przeszłych i nadzieję przyszłych, minione, obecne i kolejne pokolenia, również wielkich Nieobecnych oraz tych, którzy po nich kontynuują inicjatywy i dzieła, jest pamięć o jubileuszach. Są one zawsze cennym zbliżeniem czasów, obszarów pamięci wspólnej i indywidualnej, okazją do wyartykułowania wspólnotowości ideałów kształtujących szlachetność postaw oraz wyznaczających zadania w obszarze, jakże w momencie rocznicowym wyraziste, nie tylko nauki – wartości w środowisku uniwersyteckim nadrzędnej, ale przede wszystkim ogólnoludzkim, humanistycznym, z wyraźnym naciskiem na człowieka, widzianego jako podmiot sprawczy jubileuszu właśnie. To on

– obecny w każdym słowie – uświadamia wymiar ludzkiej aktywności intelektualnej, społecznej, uczuciowej. Obchodzenie jubileuszy zatem jest imperatywem świadomego współuczestnictwa w obszarze pamięci, dookreśleniem własnej roli (w wymiarze indywidualnym i zespołowym) wynikającej z powinności względem zobowiązującego dziedzictwa, jest również okazją do, jakże istotnych, podsumowań osiągnięć i wyznaczenia perspektyw na przyszłość.

Po obchodach pięćdziesięciolecia rzeszowskiej polonistyki¹ Instytut Filologii Polskiej świętował ćwierćwiecze istnienia Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia². Uroczystość srebrnego jubileuszu, połączona z promocją przygotowanej z tej okazji książki, odbyła się 14 grudnia 2016 r. w sali Rady Wydziału Filologicznego. Wzięli w niej udział licznie zgromadzeni goście, wśród nich dziekan Wydziału Filologicznego dr hab. prof. UR Zenon Ożóg, prodziekan dr hab. prof. UR Kazimierz Maciąg, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab. prof. UR Agnieszka Myszka wraz z zastępcami: dr Magdaleną Patro-Kucab i drem Robertem Słabczyńskim, pracownicy Wydziału i IFP, Koleżanki i Koledzy z zakładów naukowych rzeszowskiej polonistyki oraz zaproszeni goście z uczelni polskich – prof. dr hab. Jerzy Jarzębski z Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr hab. prof. UZ Radosław Szyber i dr Katarzyna Grabias-Banaszewska z Uniwersytetu Zielonogórskiego, doktoranci, przyjaciele Zakładu, studenci oraz pracownicy ZLSiPO: dr hab. prof. UR Marek Nalepa, dr hab. prof. UR Roman Magryś, dr Jolanta Kowal i dr Grzegorz Trościński.

Spotkaniu przewodniczył kierownik Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia dr hab. prof. UR Marek Nalepa, który, jako gospodarz uroczystości, powitał zebranych i scharakteryzował działalność kierowanej przez siebie jednostki, jej skład osobowy i główne tematy badawcze. Poinformował o planowanych inicjatywach: konferencjach, publikacjach i awansach naukowych oraz nadesłanych jubileuszowych gratulacjach i życzeniach. Następnie zabrał głos dziekan Wydziału, prof. Zenon Ożóg, podkreślając znaczenie Zakładu w strukturze naukowej i administracyjnej UR oraz wkład badaczy epok dawnych w budowanie prestiżu rzeszowskiej polonistyki. Z kolei do gratulacji i życzeń przyłączyła się dyrektor IFP, prof. Agnieszka Myszka, która oddała należną cześć założycielowi Zakładu, zmarłemu kilka lat temu Profesorowi Piotrowi Żbikowskiemu oraz wspomniała o randze naukowych dokonań pracowników zatrudnionych w jednostce.

Omówieniu tylko wybranych, najważniejszych osiągnięć naukowych ZLSiPO poświęcił swe wystąpienie prof. Roman Magryś. Przedstawił

¹ Zob. *Pięćdziesiąt lat polonistyki rzeszowskiej. Księga jubileuszowa*, red. J. Pasternska i A. Niewolak-Krzywda, Rzeszów 2013.

² Zob. K. Socha, *Profesor Jerzy Jarzębski gościem Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia*, „Gazeta Uniwersytecka” styczeń–luty 2017, nr 1/2017 (96), s. 16–17.

on historię jednostki od momentu jej założenia przez Profesora Piotra Żbikowskiego do chwili obecnej, profile badawcze, obszary naukowych zainteresowań poszczególnych pracowników oraz liczne nagrody i wyróżnienia przyznawane zarówno publikacjom autorstwa pracowników Zakładu, jak i księgom zbiorowym redagowanym przez tychże.

Jubileuszową publikację zatytułowaną *Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty* zredagowaną przez Jolantę Kowal, Marka Nalepę i Romana Magryś³ zaprezentował zebranych prodziekan, prof. Kazimierz Maciąg⁴. Składa się ona z dwóch części: naukowej i jubileuszowej. Pierwszą wypełniły rozprawy pracowników Zakładu poświęcone dawnej literaturze polskiej: okolicznościowej poezji politycznej czasów bezkrólewia po śmierci Augusta II Sasa i walki o koronę polską między Stanisławem Leszczyńskim a Augustem III w latach 1733–1736 (Grzegorz Trościński), piśmiennictwu czasów konfederacji barskiej (Roman Magryś), twórczości Marcina Molskiego i Jana Mihanowicza (Marek Nalepa) oraz zagadnieniom późnego oświecenia na Litwie, „Dziennikowi Wileńskiemu” i salonom literackim (Jolanta Kowal). Na drugą z kolei część, okolicznościowego jubileuszowego podsumowanie ćwierćwiecza istnienia ZLSiPO, złożyły się: historia Zakładu, biografie naukowe i prezentacja dorobku byłych i obecnych pracowników oraz wypromowanych doktorów, wykaz prac zwartych i najważniejszych osiągnięć naukowych badaczy związanych zawodowo z Zakładem.

Pierwszy etap uroczystości zamknął występ Agaty Demkowicz, badaczki polskiego piśmiennictwa oświeceniowego, absolwentki rzeszowskiej polonistyki i uczennicy Profesora Piotra Żbikowskiego; podczas występu zaprezentowała ona utwory z repertuaru Ani Wyszconi i Piotra Rubika.

Część naukową jubileuszowego spotkania wypełnił odczyt prof. dra hab. Jerzego Jarzębskiego, znanego i cenionego badacza literatury dwudziestowiecznej, autora książek poświęconych twórczości Witolda Gombrowicza, Brunona Schulza, Stanisława Lema. Wygłosił on referat zatytułowany *Gombrowicz i „zdziczała młodzież”*, w którym podjął szereg interesujących kwestii związanych z powieściami *Ferdynand* i *Opętani*.

Spotkaniu towarzyszyła zorganizowana w sali Rady Wydziału Filologicznego wystawa publikacji pracowników Zakładu oraz osób związanych z tą jednostką, ciesząca się dużym zainteresowaniem.

Jubileusz Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia należał do ważnych wydarzeń roku 2016 w Instytucie Filologii Polskiej UR. Przypomnienie dokonań naukowych tej jednostki, osób ją tworzących od

³ *Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty*, red. J. Kowal, M. Nalepa i R. Magryś, Rzeszów 2016.

⁴ Zob. K. Maciąg, *Jubileuszowe tematy i preteksty*, „Gazeta Uniwersytecka” styczeń–luty 2017, nr 1/2017 (96), s. 20–21.

powstania do chwili obecnej, pozwala uznać minione ćwierćwiecze za okres niezwykle bogaty w naukowe osiągnięcia, poprzedzone intensywną pracą wzbogacającą naukę o dawnej literaturze polskiej.

Bibliografia

Maciąg K., *Jubileuszowe tematy i preteksty*, „Gazeta Uniwersytecka” styczeń–luty 2017, nr 1/2017 (96).

Pięćdziesiąt lat polonistyki rzeszowskiej. Księga jubileuszowa, red. J. Pasterska i A. Niewolak-Krzywda, Rzeszów 2013.

Socha K., *Profesor Jerzy Jarzębski gościem Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia*, „Gazeta Uniwersytecka” styczeń–luty 2017, nr 1/2017 (96).

Staropolskie i oświeceniowe tematy i preteksty, red. J. Kowal, M. Nalepa i R. Magryś, Rzeszów 2016.